

שבעים פנים לתורה

מגוון פניה של פרשנות המקרא היהודית בימי הביניים

ימים ראשון-שלישי, י"ח-כ' באייר תשע"א 22-24 במאי 2011

יום שלישי, כ' באייר תשע"א 24/5/2011
אולם הסנאט, קומה 29, מגדל אשכול

9:30 – 11:00 מושב ראשון: פירושי רס"ג למקרא
יו"ר יורם ארדר, אוניברסיטת תל-אביב

חגי בן שמאי, האוניברסיטה העברית בירושלים
הפרשנות בשירותה של תיאולוגיה שכלתנית:
פירוש רס"ג להיגדים דטרמיניסטיים במקרא

יוסף טובי, אוניברסיטת חיפה
היחס בין תרגום המקרא לערבית של רב סעדיה גאון
לבין פירושי המקרא

נחם אילן, מכון לנדר
אלף שנות תפסיר רס"ג: לקראת מהדורה ביקורתית
של נוה שלום לרב עמרם קורח

11:00 – 11:30 הפסקה וכיבוד קל

11:30 – 13:00 מושב שני: פירוש רמב"ן לתורה

יו"ר מרדכי כהן, Yeshiva University

מאיר לוקשין, York University
פשט בפרשנות רמב"ן

יוסף עופר, אוניברסיטת בר-אילן
פירושי רמב"ן על קבר רחל במהדורות השונות של פירושו לתורה

יהונתן יעקבס, אוניברסיטת בר-אילן
ספרים ומחברים אליהם נחשף רמב"ן לראשונה
בהגיעו לארץ ישראל

13:00 – 14:15 הפסקת צהריים

14:15 – 16:15 מושב שלישי: פרשנות המקרא לסוגיה

יו"ר יוסף טובי, אוניברסיטת חיפה

מרים גולדשטיין, אוניברסיטה העברית בירושלים
היחס למדרש בפרשנות קראית בערבית-יהודית (מאות י"א)

אברהם מלמד, אוניברסיטת חיפה
קיום לדמותה של פרשנות המקרא הפילוסופית
בימי הביניים המאוחרים

משה לביא, אוניברסיטת חיפה
בין מדרש לפרשנות המקרא - למיפויים של קטעי גניזה
שנפלו בין הקטגוריות

עודד ישראלי, אוניברסיטת בן-גוריון
פרשנות המקרא בספר הזוהר

לפרטים: מזכירות החוג למקרא 04-8240748
smordec1@univ.haifa.ac.il

יום שני, י"ט באייר תשע"א 23/5/2011
אולם הסנאט, קומה 29, מגדל אשכול

9:00 – 11:00 מושב ראשון: פרשנות המקרא בספרד ובפורטוגל
יו"ר ישעיהו מאורי, אוניברסיטת חיפה

מרדכי כהן, Yeshiva University
'חכם עדיף מנביא': דעת ר' משה אבן עזרא על הממד האסתטי
של המקרא והשלכותיה הפרשניות

יאיר האס, מכללת אשקלון
יחסו של רבי אברהם אבן עזרא למבנה ולמשמעות
בישעיה מ'ס"ו לאור הגותו ההיסטורית-לאומית

משה ציפור ואילה משאלי, אוניברסיטת בר-אילן
הפשטות המתחדשים בכל יום - עיונים חדשים
בשני פירושי ראב"ע לאסתר

ערן ויזל, האוניברסיטה העברית בירושלים
בין שאלתו של יצחק אברבנאל לתשובתו של יוסף חיון:
סוגיית החופש היצירתי של משה בכתיבת התורה

11:00 – 11:15 הפסקה וכיבוד קל

11:15 – 12:45 מושב שני: פירושי של רש"י למקרא

יו"ר נילי שופק, אוניברסיטת חיפה

יצחק פנקובר, אוניברסיטת בר-אילן
הגהות רש"י לפירושו לתנ"ך

עמוס פריש, אוניברסיטת בר-אילן
המילה המנחה בפרשנות רש"י

לאה הימלפרב, אוניברסיטת בר-אילן
ביאורו של רש"י לביטוי 'ויחלטו הממנו' (מל"א כ', לג) -
נוסח, מסורה ופרשנות

13:00 – 14:30 הפסקת צהריים
סיום במוזיאון הכט

14:30 – 16:00 מושב שלישי: הפרשנות הקראית

יו"ר רובי האריס, Jewish Theological Seminary

מאירה פוליאק, אוניברסיטת תל-אביב
עליית תודעת הפשט בפרשנות המקרא בימי הביניים:
התרומה של דניאל אלקומסי

אילנה ששון, Sacred Heart University
נטייה לשיוויון מגדרי בפרשנותו של יפת בן עלי

יורם ארדר, אוניברסיטת תל-אביב
הוקעת צאצאי שאול בידי הגבעונים (שמואל ב' כא, א-ד)
לאור הכתוב: 'לא יומתו אבות על בנים ובנים לא יומתו
על אבות איש בחטאו יומתו' (דברים כד, טז): ערכי מוסר אלוהי
למול פשט הכתוב בפרשנות הקראית הקדומה

16:00 – 16:30 הפסקה וכיבוד קל

16:30 – 18:00 מושב רביעי: פרשנות המקרא בספרד
ובפרובאנס

יו"ר מאירה פוליאק, אוניברסיטת תל-אביב

נעמי גרינהויז, Yeshiva University
תרומת דברי חז"ל לפירוש המקרא של ר' יונה אבן ג'אנח
בספר השורשים

יונתן גרוסמן, אוניברסיטת בר-אילן
יחסו של רבנו בחיי בן אשר לכפל משמעות במקרא

איילת סיידלר, אוניברסיטת בר-אילן
דרכו של רד"ק בעיצוב הדמויות בסיפור המקראי

יום ראשון, י"ח באייר תשע"א 22/5/2011
אודיטוריום מוזיאון הכט, הבניין הראשי

9:15 – התכנסות וכיבוד קל

9:30 – דברי ברכה
חלוקת מלגות

9:45 – 11:15 מושב ראשון: רש"י – דרכו ומפרשי

יו"ר איתמר כסלו, אוניברסיטת חיפה

אפרים זאנד, אוניברסיטת חיפה, מכללת גורדון
היחס בין פשט לדרש אצל רש"י - סיפור גניבת הברכות מעשו

אמנון שפירא, המרכז האוניברסיטאי אריאל
דואליזם עקרוני ברש"י ('פשט ודרש', 'ודבר אחר')

ישעיהו מאורי, אוניברסיטת חיפה
לדרכו של רבי אברהם בקראט בספר זכרון על פירוש רש"י

11:15 – 11:30 הפסקה וכיבוד קל

11:30 – 13:30 מושב שני: פרשנות המקרא באשכנז ובצרפת

יו"ר מאיר לוקשין, York University

אפרים קנרפוגל, Yeshiva University
פרשנות הפשט אצל בעלי התוספות וחכמי אשכנז
מסוף המאה הי"ב ועד לאמצע המאה הי"ג

רובי האריס, Jewish Theological Seminary
פרשנות, הרמנויטיקה ופשט בצרפת

יוסף פריאל, אוניברסיטת בר-אילן, מכללת אורות, מכללת גבעת ושינגטון
חזקיה בן מנוח (חזקוני): זמנו ומקומו - ממצאים חדשים
ברוך אלסטר, אוניברסיטת בר-אילן, מכללת גבעת ושינגטון, מכללת ליפשיץ
פירוש שיוחס לרש"י למגילות שיר השירים, רות וקהלת

13:30 – 14:30 הפסקת צהריים

14:30 – 16:00 מושב שלישי: בין יהודים ונוצרים

יו"ר אפרים קנרפוגל, Yeshiva University

יפה אנגלרד, אוניברסיטת חיפה
מה ראתה שרה? המילה 'מצחק' בפרשנות ובאומנות של ימי הביניים

ארי גייגר, אוניברסיטת בר-אילן
הגישה הפרשנית של אשכולת הפשט הנוצרית
כלפי החלקים ההלכתיים בתורה

ליסה פרידמן, אוניברסיטת בר-אילן
פולמוס יהודי-נוצרי בפירושו של רש"י למשלי

16:00 – 16:30 הפסקה וכיבוד קל

16:30 – 18:00 מושב רביעי: פירושי רשב"ם למקרא

יו"ר שרה יפת, האוניברסיטה העברית בירושלים

איתמר כסלו, אוניברסיטת חיפה
הזיקה בין פירושי התורה לר' יוסף קרא ולרשב"ם

אהרן מונדשיין, אוניברסיטת בר-אילן, מכללת תלפיות
"תלפיות" – ספר שאמרו לו פיות הרבה:
על חיבורו של ספר תהלים לדעת רשב"ם

רונאלה מרדלר, האוניברסיטה העברית בירושלים
על פירוש רשב"ם למקרא על פי פירושו לתלמוד